

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstthinget. № 166.

53de Møde.

Løvedagen den 27de April.

(Forts.)

Orsted (fortsat): En langt større Besværlighed ved Lehnscntrollen er den, som Justitsministeren efter Forslaget skal føre med de enkelte Kjøbesummers Anlæggelse og Omsætning. Det er meget besværligt; thi det er ideligt gjenkommende Tilfælde, som kunne kræve saadanne Mænds Opmærksomhed fremfor andre vigtige Forretninger. Man maa iøvrigt vistnok tage under Overveielse, hvilket ogsaa er blevet udvirket i Motiverne til Resolutionen af 1846, at Lehn og Fideicommisserne meget vel ere tjente med, at Bøndergodset afhændes, naar det skeer paa nogenlunde antagelige Vilkaar, fordi alle Succesfører ere udsatte for, at Lehnet efterlades i en saadan Tilstand, at Indtagten er bleven forringet ved Formandens Disposition, navnlig derved, at han havde fri Indfæstning og smaa Udgifter. Forresten kan den Omstændighed, at Lehn-Succesførerne ere udsatte for denne Ulempe i ingen Maade være en Grund, hvorfor man ikke forøvrigt skulde sørge for deres Ret; det er vel en Grund, hvorfor man ikke skulde være meget noiseende i at bestemme Prisene, paa ingen Maade gjøre Fordring paa, at Godset skulde udbringes til den allerhøieste Værd, men det kan ingenlunde have til Følge, at man skulde være ligegyldig ved, om Slægten faaer et nogenlunde taaleligt efter Forholdenes Beskaffenhed lempet Bederlag for den Rettighed, Loven har hjemlet den, som vel nu bliver forandret i Henseende til dens Skikkelse, men skulde saa meget som muligt conserveres i sit Væsen. Det er iøvrigt mærkeligt, at Udvalget aldeles har udelukket Arvingerne som de nærmest interesserede Personer fra nogen Deeltagelse i disse Forhandlinger; det er vistnok, at, naar der er Spørgsmaal om et Foretagende, hvorved Ens Rettighed her forandres til noget ganske

Andet, end den oprindelig var, bør disse Personer have Leilighed til at ytre sig; dog man behøver kun at høre nærmeste Succesfor eller hans Børge og maaskee et Par Andre af de nærmeste Interesserede; dersom de iagttage deres Interesse, iagttage de ogsaa den øvrige Familles Ret. Det kan heller ingenlunde være Tilfældet, at det kan ubetinget komme an paa, om de ere enige eller ikke; Slægten er en moralsk Person, som ikke er sluttet nu, den bestaaer tildeels af usødte Slægter, det er altsaa Staten som skal træde frem paa dens Begne, supplere det Samtykke, som dens egentlige Besiddere, fordi han ikke er den egentlige Eier, ikke er istand til at give, men som Staten maa give paa Slægtens Begne; men Staten skal give Bedkommende Leilighed til at udtale deres Mening og fremkomme med Oplysninger. Det forekommer mig lidet usseligt, at de blot skulde have Afgang til af egen Drift og uden at dermed var erkjendt nogen Competence hos dem at blande sig deri; det vil deels være en delicat Sag, deels ville de, naar Loven udelukker dem derfra, heller ikke gjøre Regning paa, at de ville komme betydeligt i Betragtning. Det har heller ikke viist sig, at et Samtykke fra Slægten er vanskeligt at faae, i de fleste Tilfælde har det tvertimod været meget let. Det er aabenbart, at, naar Handelen er nogenlunde billig og rimelig, saa man faaer taaleligt Bederlag, vil Slægten ordentligviis ikke modsætte sig det. Der kunde vel være særegne Undtagelser; En kan have en Fantaste, en Forkjærlighed for at vedligeholde Godset i dens bundne Tilstand, saa at han ikke vil samtykke i Noget, der er rimeligt, men saa vil det ikke komme i Betragtning, fordi det er ikke hans Villie, der skal gjælde men han skal have Rettighed til at fremsætte og begrunde de Indvendinger, som virkelig ere hentedede fra Familiens Lærv. Hvad jeg endvidere finder meget Betænkeligt ved det hele Udsagn, er, at, uagtet det skulde være motive-